

„Nem mondhatom el senkinek...”

**Mit mond a
*Szociális munka Etikai Kódexe a titoktartásról?***

A titoktartás fogalma

A titoktartás egyszerűen fogalmazva azt jelenti, hogy a szociális munkás nem adhatja át a kliensről, de a klientsől szerzett személyes, egészségi, családi, anyagi vagy más bizalmas információit harmadik félnek, csak a kliens beleegyezésével vagy jogszabály által meghatározott esetekben.

Miért fontos a titoktartás?

- **Bizalom kialakítása érdekében:** a kliens csak akkor tud megnyílni, ha biztos lehet abban, hogy az elmondottakat nem használják fel ellene.
- **Szakma hitelességét biztosítja:** a titoktartás a szociális munkás megbízhatóságát és etikusságát mutatja.
- **Jogvédelem:** a személyes adatok védelme törvényben is rögzített jog (pl. GDPR, Szociális- és Gyermekvédelmi törvény, Etikai kódex).
- **A segítő kapcsolat közvetlensége, minősége:** a biztonságos légkör elengedhetetlen az őszinte kommunikációhoz és hatékony segítségnyújtáshoz.

A titoktartás korlátai

A titoktartás **nem abszolút**: bizonyos helyzetekben a szakember **köteles** vagy **jogosult** az információit továbbítani, például ha:

- a kliens vagy más személy **élete, testi épsége veszélyben van** (pl. öngyilkossági szándék, gyermek-bántalmazás);
- **hatósági megkeresés** érkezik (pl. gyámhatóság, rendőrség);
- a kliens **hozzájárul** az információ átadásához (írásban).

A SZOCIÁLIS MUNKA ETIKAI KÓDEXE 1995.

13. A szociális munkás / szociális munkát végző szakmai tevékenysége során a titoktartást és az információk felelős kezelését tartja szem előtt

A SZOCIÁLIS MUNKA ETIKAI KÓDEXE 2000.

13. A szociális ~~munkás/ szociális~~ munkát végző szakmai tevékenysége során a titoktartást és az információk felelős kezelését ~~tarja szem előtt~~ köteles biztosítani

A SZOCIÁLIS MUNKA ETIKAI KÓDEXE 2005.

11. A szociális munkás ~~végző szakmai tevékenysége során a titoktartást és az információk felelős kezelését~~ az általános adatvédelmi szabályokon túl is köteles biztosítani a titoktartást és az információk felelős kezelését.

Bizonyos esetekben társadalmi felelőssége vagy egyéb kötelezettségei módosíthatják ezt a felelősségét, amit mindenkor a kliens tudomására kell hoznia.

A titoktartás minden szóbeli, írásbeli, hang- és képanyagra rögzített, és az azokból kikövetkeztethető információra, az esettanulmányokra, esetismertetésekre és publikációkra is vonatkozik.

A SZOCIÁLIS MUNKA ETIKAI KÓDEXE 2011.

12. A szociális munkás az általános adatvédelmi szabályokon túl is köteles biztosítani a titoktartást és az információk felelős kezelését.

Bizonyos esetekben - bűncselekmények és jogsértések esetén – társadalmi felelőssége vagy egyéb kötelezettségei módosíthatják ezt a felelősséget, amit mindenkor a kliens tudomására kell hozni.

A titoktartás minden szóbeli, írásbeli, hang- és képanyagra rögzített és az azokból kikövetkeztethető információra, az esettanulmányokra, esetismertetésekre és publikációkra is vonatkozik.

A SZOCIÁLIS MUNKA ETIKAI KÓDEXE 2016.

15. A szociális munkás az általános adatvédelmi szabályokon túl is köteles biztosítani a titoktartást és az információk felelős kezelését.

Bizonyos esetekben - bűncselekmények és jogsértések esetén – társadalmi felelőssége vagy egyéb kötelezettségei módosíthatják ezt a felelősséget, amit mindenkor a kliens tudomására kell hozni.

A titoktartás minden szóbeli, írásbeli, hang- és képanyagra rögzített és az azokból kikövetkeztethető információra, az esettanulmányokra, esetismertetésekre és publikációkra is vonatkozik.

A SZOCIÁLIS MUNKA ETIKAI KÓDEXE 2021.

2.9. A szociális munkás az általános adatvédelmi szabályokon túl is köteles biztosítani a titoktartást és az információk felelős kezelését.

Bizonyos esetekben - bűncselekmények és jogsértések esetén, *különös tekintettel a bántalmazás különböző formáira* – társadalmi felelőssége vagy egyéb kötelezettségei módosíthatják ezt a felelősséget, amit mindenkor a kliens tudomására kell hozni.

~~**A titoktartás minden szóbeli, írásbeli, hang- és képanyagra rögzített és az azokból kikövetkeztethető információra, az esettanulmányokra, esetismertetésekre és publikációkra is vonatkozik.**~~

Köszönöm a figyelmet!

Titoktartási kötelezettség a szociális munkában - Ki felel a titoktartásért?

Rácz Andrea – Vincze Erika

**Szociális munka Napja
Budapest, 2025.11.17.**

Miért fontos a titoktartás?

- Bizalmas információk védelme (etikus szakmai magatartás, érintett beleegyezése, indokolt esetben ezek feloldása)
 - Ügyfél bizalmának és önrendelkezésének megerősítése
 - Ügyfél biztonságának garantálása
 - Bátran megnyílhatson
 - Személyes adatok védelme
 - Emberi méltóság (megalázás, diszkrimináció tilalma)
- Etikai és jogi alapja van – jogi felelősség kérdése
- Munkahelyi keretek (szakemberek védelme)

Titoktartás kontra szakmai hibák elrejtése, tények eltitkolása

	Titoktartás	Hibák elrejtése / Tények eltitkolása
Célja	Az ügyfél jogainak és méltóságának védelme	A szakember saját hibájának vagy felelősségének eltakarása
Etikai megítélés	Etikusan elvárt és kötelező	Etikátlan és súlyos szakmai vétség
Kire vonatkozik	Az ügyfél információira	A szakember cselekedeteire, döntéseire
Jogkövetkezmény	Jogilag szabályozott, a jogvédelem része	Fegyelmi vagy jogi következményekkel is járhat

Titok, mint bűn a gyermekvédelemben

- eltakarja, eltussolja a bántalmazást, elhanyagolást vagy más veszélyeztetést,
- megakadályozza a beavatkozást vagy a segítségnyújtást,
- védelmezi a bántalmazót vagy a rendszer hibáit,
- kliens vagy mások veszélybe kerülnek,
- a rendszer ártalmat okoz a gyermeknek,
→ bűn etikai és jogi értelemben is
- titoktartás / adatvédelem mögé rejtőzve nem cselekszik a szakember
- kliens oldaláról: félelem, lojalitás, családi titkok őrzése

Felnőtt kliensek helyzetében

- Ön- és közveszélyesség
 - Intézményi visszaélések elhallgatása (pszichiátriai ellátás, hajléktalanellátás) – „belső ügyek”
 - Családon belül bántalmazás (bántalmazó pozíciójának megerősítése, gyermek helyzetének súlyosbítása)
- Szakmai hiba eltussolása és így a segítségnyújtás elmaradása (időfaktor, adminisztráció, felelősségvállalás hiánya, jogi lehetőségek figyelmen hagyása, döntéshozói nyomás)

Titoktartás kontra adatvédelem

Titoktartás	Adatvédelem
Etikai és szakmai kötelezettség az információk diszkrét, pontos kezelésére.	Jogi szabályozás a személyes adatok kezeléséről, tárolásáról, védelméről.
A kliens védelmét szolgálja, kijelölve a szakmai együttműködés kereteit.	Az adattulajdonos jogait és az adatkezelők felelősségét szabályozza.
Általában személyhez kötött (pl. orvos, szociális munkás).	Jellemzően a szervezethez, társadalompolitikai rendszerhez kötött (pl. iskola, kórház adatkezelése).
Etikai kódex és szakmai szabályozók, továbbá a jogszabályok alapján kötelező.	Törvények (pl. GDPR, Infotv.) alapján kötelező.

Irodalom

- Lunt, C. (2016). Breaching confidentiality and ‘empowerment’? Ethics and Social Welfare, 10(1): 75-81.
<https://doi.org/10.1080/17496535.2015.1126902>
- Matthew, L. et al. (2018). Perspectives of Young Child Abuse Survivors on Confidentiality: An Exploratory Literature Review. Journal of Child Sexual Abuse, 28(3): 280-300.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10538712.2018.1534918>
- Noiseux, J. et al. (2019). Children need privacy too: Respecting confidentiality in paediatric practice. Paediatric Child Health, 24(1): e8-e12. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30792603/>
- Rác Andrea (2022). Önmagába záródó gyermekvédelem – a nyitás lehetséges útjai. Metszetek, 1: 178-194.
<https://ojs.lib.unideb.hu/metszetek/article/view/11516>
- Szilvási Léna (2005). Családok a gyermekvédelem határán. Kapocs, 2.
https://epa.oszk.hu/02900/02943/00017/pdf/EPA02943_kapocs_2005_2_03.pdf
- Walker, S. (2019). Confidentiality and Ethical Practice in Child and Adolescent Mental Health.
<https://doi.org/10.1080/17496535.2019.1649444>

Esetek saját praxisból

Titoktartás a gyakorlati szociális munkában

Vincze Erika szociálpolitikus

Rövid bevezető

Szociális alapellátásból, bentlakásos intézményből hozom a gyakorlati példákat, ahol gyakran dolgozunk titkokkal, amelyek etikus kezelése kényes kérdés. Célunk ugyanis a helyzetek, problémák eredményes megoldása.

Ennek „oltárán” feláldozhatók-e a titoktartással védett információk. Hogyan és miképp védjük illetve használjuk ezeket a szociális munkában?

Bentlakásos intézmény 1.eset

- ***üzenete : a titoktartás ne csak a klienseket védje***

Valahol a város szélén lévő intézmény, igazgatói kérésre szociális és gyógypedagógiai alapképzés 6 alkalommal, szakképzettek hiányában az ott dolgozók számára. Titoktartás a dolgozókról alap, gondoltam én. Lezajlott a képzés, egyre bátrabb problémafelvetésekkel, bizalmi légkörben. A végén az igazgató kérte, elvárta, sőt további megbízással kecsegtetve jelentést kért a dolgozókról. Váratlanul ért, de természetesen megtagadtam a kérést. A megbízás kezdetén kapom ezt, akkor időben tudtam volna elutasítani. A csoportban megosztott információkat őriznem kell, illetve ott és akkor kezelni, vagy szakszerű továbbításáról gondoskodni. Joggal feltételeztem, hogy egy szociális intézmény igazgatója ezt tudja. Ma már tudom, ez naívitás, a centralizált intézményből következően tévhit, hogy az igazgatónak „mindent” tudnia kell, megspórolva a stratégiai fejlesztés munkáját. Miután a dolgozók által írt anyagokat sem voltam hajlandó átadni (kézírások felismerhetősége miatt) így az általános észrevételeimre, javaslataimra sem volt kíváncsi.

- **A titoktartás kérdése ennyire nem evidens a szakmában? Mit gondoltok?**

Családsegítő példa 2. eset

- *üzenete: ha nem tudsz segíteni, ne árts, a titoktartás ezen belül kötelez*

Iskolai hiányzások miatt kerültünk kapcsolatba a családdal, hamar kiderült bántalmazó családfő miatt szenved a család.

Az anya fenyegetettség miatt tagad, több látogatás után fogad bizalmába.

Titoktartást kér, fél az agresszortól, azonban közlöm, be kell vonnom az apát is az esetmegoldásba. Természetesen vigyázok a megtudott szenzitív információkra. Időt adok az elfogadásra lehetőleg, de közlöm, hogy bár titoktartás kötelez, nem tehetem, hogy nem lépek tovább a megoldás felé. Ám saját felelősségvállalása elengedhetetlen. Előrelépés csak akkor lehet, ha bízunk a titoktartásban, de belátja, hogy teljesen külső megoldás nincs.

Munkahelyi titoktartás 3.eset

- ***üzenete nem bármit, bárkinek, bármikor***

Gyakori, hogy egy munkahelyen az esetekről mindenki, mindent tud. Erről beszélnek kávé / cigiszünetben, még rosszabb esetekben munkahelyen kívül is. Munkaidőn túli telefonálások, levélváltások stb. erről szólnak. Holott ez nem a szakmaiság jegyében elvárt, nem is igazi segítség egymásnak.

Megfelelő fórum kell a titoktartás biztosítása végett pl. szupervízió, munkamegbeszélés stb. Inkább a kiégést erősíti, nem a szakmaiságot.

Köszönjük a figyelmet!

racz.andrea.aniko@tatk.elte.hu

erikaibolya.vincze@gmail.com

**Ki és mi, mikor adhat felmentést a titoktarás alól?
Mikor és miért lehet, kell eltekinteni az
elhallgatástól?**

**Flaskárné Dr. Hőnigh Magdolna EK tag
Tolácziné Varga Zsuzsanna EK tag**

Jogsabályi háttér

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (Szoctv.) kimondja, hogy a szociális ellátásban részt vevő személyek kötelesek az ellátottak személyes adatait, egészségi állapotára, életkörülményeire, szociális helyzetére vonatkozó információkat bizalmasan kezelni.**
- **A Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény) alapján a magántitokhoz való jog személyiségi jog, amelyet a törvény véd. Ez kiterjed minden olyan információra, amely az egyén magánéletére vonatkozik.**

- **Bizonyos esetekben – például ha az ellátott vagy más személy életét, testi épségét veszély fenyegeti – a titoktartás alól felmentés adható, de ezt szigorú szabályokhoz kötik.**
- **A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként a szociális szakember köteles jelzést tenni, ha veszélyeztetést észlel – ez nem minősül titoksértésnek, hanem jogszabályi kötelezettség.**

Ki adhat felmentést a titoktartás alól?

- Az érintett személy (ellátott):** Ha az ellátott írásban vagy szóban hozzájárul, hogy bizonyos információkat megosszanak, akkor a titoktartás alól felmentést adhat.
- Jogszabály:** Bizonyos törvényi rendelkezések automatikusan felmentést adnak a titoktartás alól, például ha hatósági eljárásban kötelező adatközlés történik.
- Bíróság vagy hatóság:** Ha jogi eljárás során a titoktartás megsértése elengedhetetlen, a hatóság vagy bíróság elrendelheti az információk kiadását.

Mikor lehet vagy kell eltekinteni a titoktartástól?

- 1. Veszélyhelyzet esetén** Ha az ellátott vagy más személy életét, testi épségét, biztonságát veszély fenyegeti, a szakember köteles cselekedni – például jelzést tenni a gyermekvédelmi rendszer felé vagy értesíteni a hatóságokat.
- 2. Gyermekvédelmi jelzés** A gyermekek veszélyeztetettsége esetén a szociális szakember jelzési kötelezettséggel bír, amely felülírja a titoktartást.
- 3. Bűncselekmény gyanúja** Ha súlyos bűncselekményre utaló információ kerül birtokába, különösen ha az másokat veszélyeztet, a szakembernek jeleznie kell
- 4. Hatósági megkeresés** Ha hivatalos hatóság (pl. rendőrség, bíróság) jogszerűen kéri az adatokat, a titoktartás nem tartható fenn.

Fontos elvek

- Arányosság és szükségesség: A titoktartás alóli kivételnek mindig arányosnak kell lennie a célhoz képest.**
- Dokumentálás: Minden ilyen esetet dokumentálni kell – ki, mikor, milyen alapon döntött az információ megosztásáról.**
- Bizalom védelme: A titoktartás megsértése csak akkor megengedett, ha az más, magasabb szintű jog védelméhez szükséges (pl. élethez való jog).**

Etikai vonatkozások a titoktartás kapcsán

1. Bizalom és emberi méltóság tisztelete

- **A titoktartás az ellátott és a szociális munkás közötti bizalmi kapcsolat alapja.**
- **A kliens méltóságának védelme megköveteli, hogy az érzékeny információkat ne használják fel semmilyen módon, ami hátrányos lehet számára.**

2. Önrendelkezés és tájékozott beleegyezés

- **Az ellátott joga eldönteni, ki férhet hozzá az adataihoz.**
- **A szociális munkásnak biztosítania kell, hogy az adatkezeléshez adott hozzájárulás valóban tájékozott legyen.**

3. Szükségesség és arányosság elve

- **Csak olyan információkat szabad megosztani, amelyek az ellátás szempontjából feltétlenül szükségesek.**
- **Az információmegosztás mértékének mindig arányosnak kell lennie a célhoz képest.**

Esetek a gyakorlatból

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás:

- Nagyszülő jelzi a lánya és az unokái súlyos bántalmazását a veje, illetve az apa részéről. Természetesen kéri, hogy személye titokban maradjon (természetesen ez jogszabályi előírás).
- DE: a lánya tudhat arról, hogy ő jelezte? „Nem, mert a lánya azt gondolja, hogy ő szét akarja őket választani, mert azt gondolja, neki sosem tetszett a férje.” – A jelzést követően a szokásos eljárás.

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás:

- A gyermek az iskolában jelzi egy órán az osztályfőnöknek, hogy őt az apa egyik barátja a nyáron szexuálisan bántalmazta, simogatta őt, illetve neki kellett a férfit simogatni. A gyermek kéri, hogy ezt ne mondja el senkinek, apának pedig főleg ne.
- DE: Elérni, hogy a gyermek felmentsen a titoktartás alól.
- Az eset vitele a szokásos eljárásrendben.

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás

- Az eset, ami a médiában is megjelent, gyermeket a szakellátásban érte a bántalmazás (vagy nem tudjuk), ami kapcsán a gyermekjóléti szolgáltatás hibáztatása történt, hogy miért kellett kiemelni és miért nem kerülhetett a gyermek a nagyszülőkhöz
- DE: Hogyan és mi módon, illetve mit tehet a szakember és hogyan, hogy a titoktartás betartása mellett tudjon nyilatkozni a médiának? Vagy kell nekünk megjelenni? Ha nem, akkor nem tűnik félelemnek, nem tűnik beismerésnek?

Köszönjük a figyelmet!